

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ЕТИКЕТ У СУСПІЛЬСТВІ ТА МЕДИЦИНІ**

Спеціальність: **222 Медицина**
Освітньо-професійна програма: **Медицина**
Код освітнього компонента в освітньо-професійній програмі: **ВК 21**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **2**
Семестр(и): **III (осінній) або IV (весняний)**
Тип освітнього компонента: **вибірковий**
Навчальний рік: **2025–2026**

Обсяг: **4 кредити ECTS (120 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття**
Підсумковий контроль: **залік**
Пререквізити: **історія і культура України, філософія**

Кафедра/підрозділ: **кафедра філософії та суспільних наук**, пр. Науки, 4, корпус А, 3 поверх
Керівник освітнього компонента: **проф. Карпенко Катерина Іванівна**
email: **ki.karpenko@kntmu.edu.ua**
Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle)

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вивчення дисципліни «Етикет у суспільстві та медицині» спрямоване на ознайомлення студентства з морально-етичними проблемами, які набули першочергового значення у зв'язку з прогресом науки, техніки і технологій, що створило певні проблемні ситуації. Також, на ознайомлення студентства із цілісним уявленням про специфіку етикету, вироблення навичок їх реалізації на практиці, обґрунтування необхідності засвоєння знань з етикету з метою використання їх у майбутній професійній діяльності; сприяння формуванню високої моральної відповідальності.

МЕТА КУРСУ: Метою курсу є ознайомлення студентів з теорією, історією та практикою етикету як соціокультурного продукту і нормативної системи світського життя, ділових стосунків та професійної сфери (зокрема, медицини) з орієнтацією на практичне застосування здобутих знань.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- розкрити та з'ясувати предмет етичних проблем медицини, актуальність і її основні проблеми;
- розглянути специфіку філософського осмислення морально-етичних проблем науково-технічного прогресу в медичній науці та практиці;
- розкрити сутність морального виміру відповідальності лікаря та етикету лікаря у сучасний період.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**Перелік тем лекцій (10 год.):**

1. Предмет і завдання етики у сучасних умовах. Основні етапи розвитку етичної думки
2. Основи християнської етики. Утилітарна і прагматична етика ліберальних суспільств
3. Основні принципи біомедичної етики. Професійна етика лікаря. Лікарська таємниця
4. Місце етикету у суспільстві. Універсальні правила етикету
5. Професійний етикет. Специфіка медичного етикету. Професійний етикет лікаря

Перелік тем практичних занять (22 год.):

1. Основні етапи розвитку етичної думки
2. Основи християнської етики. Утилітарна і прагматична етика ліберальних суспільств
3. Основні принципи біомедичної етики. Морально-етичні проблеми медичного експерименту

4. Професійна етика лікаря. Лікарська таємниця.
5. Етикет у міжкультурній комунікації. Сучасний світський етикет.
6. Етикетні правила у громадських місцях. Спілкування та мовленнєвий етикет
7. Сучасний діловий етикет. Ділова бесіда і ділове листування
8. Столовий етикет. Правила поведінки на фуршеті
9. Нетикет (етикет Інтернет-співтовариства) як новітня форма етикету
10. Професійний етикет. Специфіка медичного етикету. Професійний етикет лікаря

Перелік тем самостійної роботи здобувачів вищої освіти (88 год.)

1. Теорії справедливості
2. Основні принципи біомедичної етики
3. Морально-етичні проблеми медичного експерименту
4. Універсальні правила етикету
5. Ділове та професійне спілкування
6. Імідж сучасного лікаря

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекція, виконання індивідуальних творчих робіт, виступ із доповіддю, опрацювання джерел.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка порушення граничних термінів виконання індивідуального завдання, яке слід перевірити упродовж 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал (АСУ). Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf). В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (120–200 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Оцінка з освітнього компонента виставляється лише здобувачам вищої освіти, яким зараховані усі підсумкові заняття та залік. Оцінка за залік становить від 120 до 200 балів.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи у межах вивчення освітнього компонента: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1–2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть

за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі вищої освіти з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи у межах вивчення освітнього компонента:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона;
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото;
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle.

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Професійна етика вищої школи : навч. посібник для здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Освітні педагогічні науки». 2-ге вид., оновл. / К.І. Карпенко, В.В. Дейнека/ Харків : ХНМУ, 2024. 72 с.
2. Підручник з лікарської етики. Переклад з 2-го англ. видання 2009 року за редакцією академіка АМН України, Голови Комітету з лікарської етики Всеукраїнського Лікарського Товариства (ВУЛТ) Любомира Пирога. 2016. – 140 с. [Electronic resource] – Access mode: https://www.wma.net/wp-content/uploads/2016/11/Medical_Ethics_Manual_Ukrainian.pdf
3. Етичні проблеми в медицині: навчальний посібник для самостійної роботи студентів I-III курсів медичних та фармацевтичного факультетів денної форми навчання галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальностей 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 226 «Фармація, промислова фармація», 228 «Педіатрія» / І. Г. Утюж, М. О. Мегрелішвілі. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2021. – 140 с.
4. Кисельов М.М. Етика науки: виклики сучасності : [Монографія] / М.М. Кисельов, Т.В. Гардашук, С.І. Грабовський та ін.. – Ніжин : Вид. ПП Лисенко М.М., 2014. – 248 с.
5. Етика та естетика / І. Тетарчук, Т. Дяків - Центр учбової літератури – 2021. – 316 с.
6. Дудікова Л. В. Формування професійно-етичної компетентності майбутніх лікарів у медичних університетах: теорія і практика: монографія. Вінниця: Вид-во «ТВОРИ», 2018. 488 с.
7. Bioethics: Principles, Issues, and Cases 5th Edition is written by Lewis Vaughn and published by Oxford University Press. The Digital and eTextbook ISBNs for Bioethics: Principles, Issues, and Cases are 9780197609057, 0197609058 and the print ISBNs are 9780197609026, 0197609023

Зав. кафедри філософії та
суспільних наук, проф.

К.І. Карпенко